

PROSJEKTBEKRIVELSE

Skrivefabrikken for tunghørte og døve

En Antologi/bok med skjønnlitterære fortellinger og noveller

Prosjektleder Rita Lindanger

INNHOOLD

BAKGRUNN.....	3
Prosjektkandidater.....	3
MÅLSETTING.....	4
Delmål.....	4
MÅLGRUPPE.....	4
GJENNOMFØRING.....	4
Interaktiv/dialogisk prosessmetode.....	5
Organisering.....	6
Forutsetningen for å lykkes.....	6
Fremdriftsplan:.....	7
NYTTEVERDI OG SAMFUNNSMESSIG VERDI.....	7
Forventet resultat.....	8
Spredning og formidling.....	8
BUDSJETT.....	8

BAKGRUNN

Hørselstap setter en brems på ytringsfriheten. Nedsatt hørsel betyr å ha et ytringshandikapp. Eksempler på dette: Tegnspråk skulle tidligere helst ikke synes. Hørselshemmede misforstår eller ikke har hatt bra nok talestemme. Hørselshemning får også store konsekvenser for språkutviklingen til et barn, noe som kan føre til lese- og skrivevansker. Det har vært og er fremdeles en mangel på positiv frihet hos tunghørte og døve. Det vi si at de ikke har hatt en reell mulighet til å kommunisere og ytre seg som ønskelig.

Det er stor mangel på skjønnlitteratur på norsk språk som har et hørselshemmet perspektiv. Det står ikke i forhold til mangfoldet i befolkningen. I følge Hørselshemmedes Landsforbund er det 700000 hørselshemmede. I følge Norges Døveforbund er det 5000 døve i Norge. Å lese en fortelling som beskriver døve og tunghørtes indre liv kan gi den hørselshemmede leseren en følelse av gjenkjennelse som sier noe om at en ikke er alene.

Både hørselshistorie og samtidsstoff er aktuelle kilder for prosjektet. Vi må ikke glemme at mange tunghørte og døve tidligere ble sett på som dumme og gjemt bort. Svært mye har endret seg siste 30 år. Kunnskapen om hørselshemning har økt. Norsk tegnspråk har blitt anerkjent som et fullverdig språk. Datateknologi; høreapparater, teleslynger og CI-apparater har ført til større ytringsmuligheter. Sosiale medier og blogger viser at ytringsgleden er på fremmarsj hos døve og tunghørte. Men det er enda en lang vei å gå.

Det litterære perspektivet kan diskuteres. Kan døve og tunghørte gi et litterært perspektiv på det å være menneske i det 21. århundre? Kan døve og tunghørte bringe noe erkjennelsesmessig til menneskene eller inn i litteraturen? Et eksempel er barnet med sitt perspektiv. Alt virker større i barns perspektiv. Man kan kanskje si at døvhet/tunghørthet gir en form for «briller»? Dette gir et perspektiv på verden som kan være interessant. Tar jeg på meg mine grønne briller, ser verden grønn ut. En skapende og døv eller tunghørt person kan bidra til å artikulere på et slikt perspektiv på en interessant og fruktbar måte, både for andre døve/tunghørte og for verden omkring.

Prosjektkandidater

Etter at prosjektideen ble synliggjort i sosiale medier på en lukket gruppe for hørselshemmede høsten 2017, viser det seg at flere døve og tunghørte har stor skrivelyst. Det er 23 tunghørte og døve skribenter og forfattere med kunstneriske og faglige kvaliteter som har meldt interesse for å delta. Et større antall er også anbefalt som forfattere til prosjektet. De som har meldt seg har erfaring som bloggere; to har utgitt skjønnlitterær bøker, fire av dem er redaktører/skribenter for blader/aviser/tidsskrift, en av de døve har gått på manuslinjen på Westerdal, og en skriver vikingfiksjon for Forlag i USA på engelsk, en er en sterkt tunghørt norsklærer på videregående skole, en er døv psykolog og to døve som har gått på forfatterskole.

Utvalgene av bidrag til boken vil skje på basis av litterære kriterier. Utvelgelsen gjennomføres av kompetente og profesjonelle folk. Kandidatene får konstruktive kommentarer og respons. Det legges vekt på å ha en fin tone i gruppen og at deltakerne føler seg inkludert. De ideologiske debattene lar vi ligge. Det er et fokus på at det er åpenhet om at det finnes et

mangfold av døve og tunghørte erfaringer. Fokuset er rettet mot utvikling av bokens innhold som vil behandles konfidensielt og publiseres på lanseringsdagen.

MÅLSETTING

Overordnet mål er å øke mengden av skjønnlitterære fortellinger der tunghørte og døve er hovedpersoner. Hovedmålet er å skrive og utgi en antologi, en papirbok, bestående av ca 12 noveller/fortellinger der tunghørte og døve er hovedpersoner.

Målet for hver enkelt forfatter som skal bidra i antologien, er å skrive en enkel tekst, det vil si å skrive med et språk som er lettere å lese. Det handler også om å ha en tydelig fortellerstemme, en tydelig dramaturgi, og tydelige hovedpersoner osv. Handlingene og tematikken i tekstene som skal inngå i antologien kan være like komplekse som i andre tekster, men i enkel tekst må forfatterne jobbe med å få fram poengene på en klar og tydelig måte.

Delmål:

1. Skrive artikkel om resultatene fra Skrivefabrikken som skal publiseres i et litterært tidsskrift. Målgruppen er biblioteker, skoler, forfattermiljøet og litteraturvitere.
2. Invitere alle skriveinteresserte på litteraturkurs og manusworkshop.
3. Utrede og finne samarbeidspartnere og finansieringsmuligheter til en produksjon og givelse av en videobok basert på Antologien/papirboken. Når Skrivefabrikken har kommet godt i gang med skriveprosessen vil det foreligge manus til vurdering for f.eks Leser søker bok. Etter prosjektslutt: Utvikle og utgi boken/antologien som videobok på tegnspråk. Det er et prosjekt i seg selv å utvikle papirboken til en videobok. Målgruppen er døve og tunghørte.

MÅLGRUPPE

Vi skriver for målgruppen som er døve og tunghørte fra 13 år og oppover. Dette inkluderer ungdomsskoler og videregående skoler. Tunghørte og døve utgjør 14,5 % av Norges befolkning. Døve og tunghørte er en mangfoldig gruppe. Et eksempel på dette er at noen døve tilhører et døvemiljø, mens andre døve tilhører et hørende miljø. En forfattergruppe skal skrive fortellinger som gjenspeiler dette mangfoldet.

GJENNOMFØRING

En SkriveLab med ca 5-6 skribenter skal samarbeide og gi tilbakemeldinger på hverandres manus. Referansegruppen bistår med veiledning, tilbakemeldinger, intervjuer, strategier og skrivekurs. Tekstene skal helst utvikles fra scratch. Deltakerne kan velge tema selv. Det er også mulig å fortsette på tidligere tekst/ide dersom disse er tematisk relevante og ikke er publisert.

Skrivegruppen: Det er etter sonderingen på sosiale medier identifisert 23 potensielle kandidater på høyt nivå å velge mellom. Alle interesserte inviteres til skrivekurs som holdes av Leser søker bok, som alt er kontaktet i sakens anledning og har åpne for slik deltakelse. Utvelgelse av tekster til boken foretas av en gruppe med profesjonelle tekstveiledere og HLF.

Reiser: Norsk Døvemuseum i Trondheim, ved Helene Møllevik og forfatteren Thorbjørn Sander i Bergen bistår som ressurspersoner på det historiske materialet. Prosjektleder reiser til Trondheim og Bergen for å møte ressurspersoner og hente stoff/materiale til fortellingene.

Interaktiv/dialogisk prosessmetode

Prosjektet består av en interaktiv/dialogisk skriveprosess. Prosjektgruppen bidrar med sine ideer, forslag, innsikter, synspunkter og som skribenter. Prosjektet starter med intervju og skrivekurs. Deltakerne presenterer manusideer og blir kjent med hverandre. Deltakerne deltar med minst en fortelling hver. Deltakerne hjelper hverandre gjennom en felles prosess til å komme frem til noe som er vanskelig eller umulig å få til på egen hånd.

Disse tiltakene skal gjennomføres for å nå måloppnåelse:

1. En kjernegruppe på 5-6 deltakere med skriveerfaring skal inspirere og motivere hverandre til å skrive fortellinger.
2. Bruke tunghørtes og døves historie eller samtid som kilde. Boken skal gi et innblikk i fortid og nåtid.
3. Skrivekurs i å skrive lettere tekster og veiledningstjenester fra Leser søker bok.
4. Veiledning og innspill fra referansegruppen; HLF, Leser søker bok, en kjent forfatter, Norsk Døvemuseum og Renaissance Media.
5. Diskutere og utforme hovedpersoner og handling i fortellingene.
6. Drøfte ulike former for kommunikasjon og språk hos døve og tunghørte. Hvordan uttrykkes dette litterært?
7. En anerkjent forfatter vil gi tilbakemeldinger på tekster, intervju forfatterne og komme med strategier for den enkelte.
8. Redigere og sette sammen fortellingene og gi et helhetlig preg.

Kvalitetssikring av bok: Det er en redaksjonell oppgave som vanligvis er et Forlags ansvar/oppgave. Da boken utgis på eget Forlag går manus gjennom en redaksjonell kvalitetssikring som bygges underveis. Fortellingene skal sikres en høy kvalitet. Kvalitetssikring er basert på skribentenes kompetanse og videre på referansegruppens veiledning. Referansegruppen har profesjonell erfaring med bokutgivelser. I tillegg vil et lesepanel på 10 bestående av frivillige døve, tunghørte og profesjonelle forfattere gi tilbakemelding på tekstene. Lesepanel rekrutteres gjennom lokallagene i HLF, NDF og gjennom prosjektleders forfatternettverk på Litteraturhuset. Renaissance Media produserer papirboken samt at de bidrar med korrektur og manusvask. Når det foreligger fortellinger av høy kvalitet er det mulig at vi kan innhente ytterligere kvalitetssikringskompetanse fra et anerkjent Forlag.

Organisering

Prosjektet ledes av Rita Lindanger som er leder i en ad hoc organisasjon «Bass og Diskant». Det er en non profit kulturorganisasjon. Organisasjonen oppretter Frost Forlag som vil utgi Antologien som papirbok.

Prosjektleders utdanning/bakgrunn: Cand philol i musikkvitenskap fra UiO. Utover det har jeg 30 studiepoeng i tegnspråk. Prosjektleder ble sterkt tunghørt som liten og ble døv fra 30 års alder og blir CI-operert i september d.å.

Gjennom egen avhandling om populærmusikken historie i Norge (1840-1935) fikk jeg publisert artikler om emnet og utgitt en liten bok om stumfilm i Norge. Etter det har jeg skrevet filmmanus med veiledning fra Norsk Filmutvikling og for NRK Drama på egne manus. Jeg har også deltatt som manusassistent/researcher i en teamwriting-gruppe, Dramalab, som ble ledet av den nåværende Dramasjefen i NRK. Senere har jeg vært prosjektleder for forprosjektet «Musikk for døve ører» og etterpå «Membran- Beethovens Testamente» som sommeren 2013 ble oppført på Den Norske Opera & Ballett. Det var et samarbeid med døve scenekunstnere. Disse to prosjektene ble støttet av ExtraStiftelsen.

Prosjektgruppe med litterær erfaring på 5-6 personer utnevnes i samarbeid med HLF og referansegruppen på basis av intervjuer og arbeid fra skrivekurset.

Referansegruppen består av hørselsfaglig og litteraturfaglig kompetanse som yter tjenester/veiledning underveis.

Ressurskontaktene og kontaktpersonene i referansegruppen har gitt tilsagn til å veilede på utviklingen og gjennomføringen av bokprosjektet. Referansegruppen vil utvides og bygges ytterligere etter prosjektstart. Den nåværende referansegruppen er knyttet til produksjon av papirbok. I løpet av prosjektperioden vil det utredes hvordan en videobok skal produseres og finansieres.

Referansegruppe:

- HLF: Fagsjef prosjekt Steinar Birkeland.
- «Leser søker bok» er en forening som jobber for at alle skal ha tilgang til gode bøker. De jobber med utvikling av tilrettelagt litteratur. Kontaktperson: Hanna Bovim Bugge.
- Erling Kittelsen; lyriker, dramatiker, forfatter og oversetter med stor bokproduksjon.
- Renaissance Medier på Lier produserer papirboken. De har bred erfaring fra ideutvikling og kreative prosesser. De bistår med rådgivning i prosessen fra ide til utgivelse.

Ressurskontakter:

- Forfatteren Thorbjørn Sander; døvehistorisk konsulent på prosjektet. Han har skrevet en rekke dokumentariske bøker med temaer fra hørselshemmedes historie.
- Norsk Døvemuseum. Formidlingsleder Helene Møllevik. Trondheim.

Forutsetning for å lykkes

Et høyt nivå på interesserte prosjektkandidater er et svært godt utgangspunkt. For å lykkes er metoden med teamwriting et viktig redskap. Prosessen skal gi gode resultater. Samarbeidet

med en profesjonell referansegruppe bidrar til å sikre fortellingene et høyt litterært nivå. Prosjektets originalitet vekker nokså positiv interesse både i litteraturmiljøet og i det hørselsfaglige miljøet.

Fremdriftsplan

Forfattere bruker lenger tid på å skrive lettleste manus enn de ellers ville gjort. Prosjektet gjennomføres på ett og et halvt år. Prosjektet start er januar 2018 og avsluttes i juni 2019. Prosjektleder jobber 50% stilling og koordinerer arbeidet. Første året består av skriveprosess og bygging av skrivegruppe. Siste halvår består av redigeringsarbeid, manusvask, formidlingsoppgaver, lansering og evaluering av prosjektet. Etter det blir papirboken distribuert i lang tid fremover. Arbeidet med å produsere videobok starter for fullt etter prosjektslutt.

2018 Aktiviteter og frister

Jan:--	- Oppstart. Forberedelser. Utvide referansegruppen.
Febr:	-Skrivekurs. Presentere ide og plot. Intervjuer.
Mars:	-1.mars; frist til å levere utkast til tekst. Rekruttere forfatterne.
April-mai	-Skrijving. Teamwritings-møter.
Juni	-Lesepanel. Tilbakemeldinger. Første evaluering.
Aug-sept: . -	-Skrijving. Teamwritings-møter.
Okt-Nov: -	-Skrijving. Teamwritings-møter.
Des:	-Frist: 7. desember:12 historier nedtegnet. Lesepanel, andre evaluering,
	-

2019 Aktiviteter og frister

Jan.febr:	-Redigering. Teamwritings-møter.
Mars-april:	-Manusvask, Korrektur. Kvalitetssikring hos Renaissance Media.
Mai:	-1. Mai: Søke innkjøpsordningen hos Kulturrådet. Formidlingsaktiviteter, trykkeri, Lansering 22..mai! Tredje evaluering.
Juni:	-Sluttrapport, formidlingsaktiviteter og markedsføring.

NYTTEVERDI OG SAMFUNNMESSIG VERDI

Skjønnlitteratur er en erkjennelsesform som når dypere ned i individets subjektivitet på en helt annen måte enn historiefaget og en akademisk artikkel som har fokus på grupper. Det kan bringe et perspektiv som kan beskrive døves og tunghørtes liv og vekke forståelse og gjenkjennelser hos andre. Man føler seg ikke alene i verden. For leserne er målet å få tilgang til fortellinger som de kan identifisere seg med. Fortellingene skal bidra til å mildne frustrasjoner og usikkerhet i møtet med samfunn, skole og byråkrati. Filosof Friedrich Nietzsche skrev at alt som ikke tar livet av deg, gjør deg sterkere. Vi må ikke la langvarig frustrasjon og usikkerhet overta fordi vi ikke hører. Det er helseskadelig. Boken er også et opplysningsprosjekt som skal bidra til å skape gode og sunne holdninger til tunghørte og døve. Gode fortellinger bygger broer mellom kulturer og samfunn.

For de som deltar i prosjektet er skrijving en form for terapi/katarsis som betyr at glede, empati eller sorg som det skrives om etterfølges av følelsen av fornyelse og mestring. Deltakerne får muligheten til å utvikle egne fortellerstemmer. I tillegg vil prosjektet bygge et skrivenettverk/miljø.

Nytte hos leserne:

- 1) Bidra til å reflektere over hørselshistorie. Hørselshistorie er identitetsbærende på liknende vis som slektshistorie. Det kan si noe om hvem du er.
- 2) Katarsis. Møtet med historie og samtid som fremmer fornyet forståelse på fremtidens muligheter.
- 3) Forsoning med verden og seg selv har betydning for helsen. Langvarig frustrasjon og usikkerhet kan være helseskadelig. I følge filosofen Hegel kan fortellinger bidra til å roe ned frustrasjon mot samfunnet og historien ved å vise hvordan dets institusjoner, når de forstås riktig gjennom skjønnlitteratur, er fornuftige og har utviklet seg over tid hvor de fikk sin nåværende fornuftige form. Når man ser rasjonelt på samfunnet, vil samfunnet se rasjonelt tilbake. Man bør ofte søke forsoning mellom menneske og samfunn, slik at vi kan omfavne den sosiale verden positivt, og ikke bare resignere overfor den.

Forventet resultat

- Papirbok på 200 sider med lettleste fortellinger med spredning til 2000 lesere.
- Samarbeidsavtale i forbindelse med produksjon av videobok. (Produseres etter prosjektslutt).

Prosjektets målbare resultater: Som følge av målrettet arbeid med å utforme fortellingene, sikre en god metode og skriveprosess og til slutt kvalitetssikring gjennom erfarne ressurspersoner, vil prosjektet nå ut til en bredde med lesere.

Formidling og spredning

Boken markedsføres sakte, men sikkert over lang tid. En lettlest papirbok skrevet for tunghørte og døve vil kanskje ikke få den store oppmerksomheten når den kommer, men mange av slike bøker lever lenge, til glede for stadig nye lesere. Nøkkelen til å få en god distribueringsprosess er å kunne vise til en høy litterær kvalitet på fortellingene.

Formidlingsplan:

- 1) Vi har en dialog med Leser søker bok, det gjenstår å se om de kan delta med distribusjon. Leser søker bok samarbeider med 346 bibliotek over hele landet.
- 2) Boken omtales i *Din Hørsel* som når ut til HLFs 57000 medlemmer.
- 3) Innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur. Kulturrådet garanterer et minstesalg på 773 eksemplar og spredning til folkebibliotekene.
- 4) Opprette hjemmeside og FB-side der boken kan bestilles.
- 5) Spredning gjennom prosjektets forfatterspirer som har omfattende nettverk på jobb og på sosiale medier.
- 6) Flere muligheter for Intervju/omtale i en fjernsynskanal, radio, riksavis og lokalavis.
- 7) Stand på bokmesse (Moss eller på Parkteatret i Oslo), samt på Døves Kulturdager.

Langtidsvirkninger:

- 1) Etter prosjektslutt: Papirboken utvikles og utgis som videobok på tegnspråk. Leser søker bok kan samarbeide på videobok dersom fortellingene har høy litterær kvalitet. Nasjonalbiblioteket har etterlyst nyskapende prosjekter for digital litteratur på norsk tegnspråk.
- 2) Eterspørsel hos leserne avgjør om det blir skrevet en oppfølger, en papirbok nr to.
- 3) Prosjektdeltakerne fortsetter med egne litteraturprosjekter.
- 4) Bygge broer mellom de ulike tunghørte, døve og hørende, mildne følelsen av isolasjon.
- 5) Bokens tematikk er universell noe som kan åpne for oversettelse og spredning i utlandet.

BUDSJETT

Prosjektmidler fra ExtraStiftelsen vil dekke honorar til prosjektleder til å utføre oppgaven, administrasjonsutgifter, og utgifter i forb med gruppemøter, kurs, veiledning, samt tjenester fra Renaissance Media.

Inntekter: 2018

ExtraStiftelsen	371000
<u>Sum inntekter</u>	<u>371000</u>

Utgifter 2018

Honorar, Prosjektleder 0,5 årsverk inkl arbeidsgiveravgift.	265000
Kontorrekvisita, administrasjon, print	15000
Konsulent/referansegruppe, tjenester	20000
Leie av møtelokaler, skrivekrok	24000
Studiereise til Trondheim og Bergen	8000
Reisevirksomhet og kost til møter for prosjektgruppen	20000
Regnskap og revisjon	13000
<u>Uspesifiserte kostnader</u>	<u>6000</u>
<u>Sum utgifter</u>	<u>371000 kr</u>

Inntekter januar - juni 2019

ExtraStiftelsen	260000
<u>Egne midler</u>	<u>25000</u>
<u>Sum inntekter</u>	<u>285000 kr</u>

Utgifter januar-juni 2019

Prosjektleder 0,5 årsverk, inkl arbeidsgiveravgift	133000
Konsulent/referansegruppe, tjenester	10000
Kontorrekvisita, administrasjon, print	8000
Leie av møtelokaler, skrivekrok	12000

Reisevirksomhet, møter med prosjektgruppen	10000
Redaktørtjenester, korrektur, innkjøpt tjenester, RM	40000
Ombrekking, RM	4000
Omslag	4000
Formidlingstjenester og reklame	25000
Trykking av 500 bøker, inkl mva	25000
Regnskap og revisjon	9000
Uspesifiserte kostnader	5000
<u>Utgifter</u>	<u>285000 kr</u>

Inntekter ved utgivelse på eget Forlag:

Prosjektleder stiller med egenkapital til trykking av første opplag på første opplag på 500 stk. 50 bøker fordeles gratis mellom deltakerne og referansegruppen. Inntekter fra boksalg og innkjøpsordningen til Kulturrådet skal finansiere nye opplag og fremtidig markedsføring. Utover det vil Inntekter/honorar til forfatterne fordeles mellom prosjektleder 60 % og skrivegruppen 40 %.

Anslag salgsinntekter etter prosjektslutt, fra juli 2019

Boksalg, første opplag, 500 stk, 290 kr pr bok	130500
<u>Sum Inntekter</u>	<u>130500</u>

Utgifter

Honorar til Prosjektleder, inkl arbeidsgiveravgift	33300
Honorar fordeles i Skrivegruppen	22200
Trykking 1. og 2. opplag	50000
Markedsføring	12000
Administrasjonskostnader	6000
Frakt fra Trykkeri	2000
<u>Regnskap og revisjon</u>	<u>5000</u>
Sum utgifter	130500 kr

Salg av andre, tredje opplag osv finansierer seg selv. Dette vil finansiere produksjon av nytt opplag, formidling og kostnader knyttet til det, anslagsvis i sum 50.000 kr. For hvert opplag, på 500 bøker, når kostnadene er trukket i fra, fordeles honorar etter andel 60/40 mellom prosjektleder og deltakerne i skrivegruppen. Honorar til prosjektleder etter prosjektslutt i juni 2019 bidrar til å finansiere utvikling og produksjon fra bok til videobok på tegnspråk.

Dersom det blir aktuelt med opplag på Pocket- og billigutgave, blir utsalgsprisen på papirbok halvert og kostnadene redusert. Det samme gjelder honorar. Dette avtales gjennom HLF. Resultat og salg legger muligheter å produsere en oppfølger, en papirbok nr 2 for tunghørte og døve. Revisjon av prosjektets salgsinntekter leveres til HLF i tre år etter prosjektslutt.